

Utbildningsinspektion i Lillhedens skola och Tallängens skola

Förskoleklass

Grundskolan årskurs 1–5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Kumla och besökt Lillhedens skola och Tallängens skola den 10–11 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Lillhedens skola och Tallängens skola intervjuades rektor, ett urval av elever, lärare samt föräldrar. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i rektorsområdet utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Lillhedens och Tallängens skolor	Antal elever
Förskoleklass	23
Grundskola	175

Källa: Skolans uppgifter

Lillhedens och Tallängens skolor bildar tillsammans ett rektorsområde och är en del av Östra skolområdet i Kumla kommun. Till Östra skolområdet hör även Kumlabyskola, Romarebäckens skola och Norrgårdens skola.

I rektorsområdet ingår också förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg och dessa verksamheter inspekteras på huvudmannanivå och bedömningarna av verksamheterna återfinns i verksamhetsrapporter. Skolorna är belägna utanför huvudorten Kumla i två mindre villasamhällen. Båda skolorna omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1 till årskurs 5.

På Tallängens skola i Hällabrottet finns totalt 151 barn från förskoleklass till årskurs 5. Skolans klasser är åldershomogena från förskoleklass till årskurs 3. På skolan finns även tre åldersblandade klasser med elever från både årskurs 4 och årskurs 5. Tallängens skola är organiserad i två arbetslag.

På Lillhedens skola i Sannahed finns totalt 47 barn från förskoleklass till årskurs 5. Skolan är organiserad i klasser såsom Tallängens skola och personal och elever bildar ett arbetslag.

I rektorsområdet finns en rektor och rektors tid delas mellan de två skolorna. På skolorna finns ingen ledningsgrupp och skolornas samtliga personal träffas under några av årets kompetensutvecklingsdagar. Båda skolorna arbetar timpanelöst.

Helhetsbedömning

Både Lillhedens skola och Tallängens skola arbetar kontinuerligt med värdegrundsfrågor vilket har resulterat i att eleverna på de två skolorna respekterar varandras olikheter och tar avstånd från alla former av kränkningar. På skolorna råder en trygg, inbjudande miljö och beroende på skolornas litenhet känner elever och personal ett kollektivt ansvar för varandras välmående och utveckling.

Skolorna har relativt goda studieresultat i jämförelse med övriga skolor i kommunen avseende nationella ämnesprov i engelska, matematik och svenska i årskurs 5 men det är en angelägen uppgift för skolorna att i undervisningen möjliggöra och skapa förutsättningar för alla elever att nå målen för skolans samtliga ämnen. Denna möjlighet har Tallängens skola inte givit eleverna bland annat i ämnet hem- och konsumentkunskap där skolan i sin organisation inte erbjuder undervisning i detta ämne vilket Tallängens skola måste åtgärda.

Eftersom skolorna saknar uppföljning på skolnivå av måluppfyllelsen i alla ämnen förutom de nationella ämnesprovsresultaten i årskurs 5 har skolorna en begränsad möjlighet att följa upp och analysera sina samlade resultat för att vidta åtgärder som leder till att de utvecklas kvalitativt mot styrdokumentens mål. Skolorna har således inte någon samlad bild av kunskapsresultaten och har då inte heller möjlighet att i kvalitetsarbetet identifiera åtgärder som leder till skolornas utveckling. Det är även en angelägen uppgift för rektor att skapa förutsättningar för ökad samsyn och samarbete mellan lärarna och arbetslagen. Lärarna har inte givits möjlighet att diskutera skolans uppdrag avseende kunskap och lärande. Likvärdigheten i utbildningen riskeras då kvaliteten i skolorna enbart blir den enskilde lärarens angelägenhet.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolans arbete med likabehandlingsplanen uppfyller inte förordningens krav på barns och elevers medverkan (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Eleverna på Tallängens skola ges inte möjlighet att nå de nationella målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 (2 kap.6 § grundskoleförordningen).
- Elevens val ges inte i enlighet med förordningens krav på Tallängens skola (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med förordningen (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Skolornas arbete med kunskapsuppföljning och bedömning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen bör förbättras.
- Undervisningens inriktning bör i högre grad ta sin utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.
- Skolan bör organisera undervisningen så att lärarna har utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.
- Rektorn bör som pedagogisk ledare ta ett större ansvar för att verksamheten utvecklas mot de nationella målen.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Nationella ämnesprov årskurs 5 Lillhedens och Tallängens skolor

	2005 Andel (%) som nått målen	2006 Andel (%) som nått målen	2007 Andel (%) som nått målen
Svenska	84	91	89
Matematik	89	91	93
Engelska	79	93	89
Antal elever	57	56	46

Källa: Skolans egna uppgifter

Kommentar: Varje lärare gör sammanställningar av elevernas kunskapsutveckling på individnivå i ett skriftligt studieomdöme som delges elever och föräldrar på utvecklingssamtal. I de lägre åldrarna innehåller detta studieomdöme endast svenska och matematik men från och med årskurs 3 redovisas ett omdöme i samtliga ämnen (se vidare under individuell utvecklingsplan sidan 5). Sammanställningar på skolenivå finns genom nationella ämnesprov i årskurs 5 i engelska, matematik och svenska. Resultaten på de nationella ämnesproven visar att fler elever år 2007 i jämförelse med år 2005 når upp till kravnivån för proven i engelska, matematik och svenska

men att det fortfarande är drygt 10 procent av eleverna som inte når målen. I övriga ämnen saknas dokumentation kring skolans resultat. På skolan finns heller inga jämförelser över pojkars och flickors resultat på de nationella ämnesproven.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framtätyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen. På utvecklingssamtal ger lärarna information både muntligt och skriftligt till elever och föräldrar om elevens skolgång. Eleverna reflekterar kontinuerligt över målen i den individuella utvecklingsplanen. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat är av god kvalitet, trots de avvikelser som beskrivs nedan.

Individuell utvecklingsplan

Vid utvecklingssamtal ska en framtätyftande individuell utvecklingsplan upprättas. Planen ska utgå ifrån elevernas starka sidor och ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. I planen kan även överenskommelser mellan lärare, elev och vårdnadshavare beskrivas.

Skolan genomför utvecklingssamtal varje termin och på dessa samtal upprättas individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. I intervju med elever framkommer att flertalet vet vad som står i den egna utvecklingsplanen och några klasser har även målen synliga på bänken i klassrummet och bidrar som ett återkommande verktyg i elevernas utvecklingsprocess. Elever och lärare uppger i intervju att de tillsammans mellan utvecklingssamtalen reflekterar över målen i planen. De planer som inspektörerna tagit del av visar att kvaliteten på de mål som finns beskrivna varierar till innehåll, till viss del är otydligt formulerade och inte alltid tar sin utgångspunkt i läroplanens eller kursplanernas mål. Planerna utgår inte från elevernas starka sidor

utan från en nulägesbeskrivning och beskriver inte vilka insatser skolan avser bidra med för att stödja eleven i sin utveckling mot målet.

Inspektörerna bedömer att innehållet i skolans individuella utvecklingsplanen bör förbättras.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering: På skolorna förs inga skolgemensamma diskussioner om hur elevernas kunskaper ska bedömas i förhållande till de nationella målen. Inspektörerna vill påpeka att det är en viktig uppgift för skolan att skapa en samsyn avseende bedömning av elevens kunskapsutveckling och att skolan i ord beskriver var eleven befinner sig i förhållande till målen. Med anledning av denna motivering och nedanstående beskrivning bedömer inspektörerna att skolans arbete med bedömning är av mindre god kvalitet.

Utgångspunkt vid bedömning

Läraren ska utifrån kursplanernas mål allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Skolan ska även sträva efter att varje elev utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna.

I Östra skolområdet påbörjades ett arbete år 2002 där representanter från olika ämnesgrupper och årskurser träffades och tanken var att varje grupp skulle arbeta fram en konkretiseringsplan för ett ämne ur ett årskurs 1 till 9 perspektiv. I intervju med rektor och lärare framkommer att projektet ”den röda tråden” inte fungerar i samtliga ämnesgrupper och att det i nuläget inte sker några möten alls. Många lärare har under åren växlat mellan de olika ämnesgrupperna vilket medfört att det inte blir

någon kontinuitet i arbetet.

På skolorna sker bedömningsdiskussioner i ämnena svenska, matematik och engelska och lärarna har påbörjat ett arbete med att konkretisera kursplanernas mål att uppnå. Bedömningsdiskussioner i andra ämnen förekommer i mycket ringa omfattning och det är upp till den enskilde läraren att bedöma var eleven befinner sig i sin kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål. Bedömningar av kvaliteter i elevernas kunskande t.ex. när det handlar om elevernas förmåga att göra jämförelser sker i liten utsträckning. Som tidigare har beskrivits gör lärarna kunskapsuppföljningar på individnivå vilka resulterar i skriftliga omdömen.

Inspektörernas bedömer att arbetet med kunskapsuppföljning och bedömning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen bör förbättras.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med genomförande av utbildningen i huvudsak är av god kvalitet med undantag av nedanstående beskrivning.

Utbildningens inriktning

Enligt läroplanen ska mål att sträva mot ange inriktningen på skolans arbete och därmed också ange en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Dessa mål ska redan från de första skolåren utgöra grunder för undervisnings inriktning och underlag för

planeringen.

Av intervjuer med såväl rektor som lärare framkommer att skolgemensamma diskussioner om skolans uppdrag som handlar om kunskap och lärande eller elevers ansvar och inflytande utifrån målen att sträva mot saknas såväl inom skolan som mellan skolorna i rektorsområdet. Samverkan mellan lärare sker huvudsakligen på initiativ av enskilda lärare och den inriktning som där diskuteras är kursplanernas mål att uppnå och i viss mån även skolans egna mål som finns angivna i den lokala arbetsplanen. I den mån undervisningen tar sin utgångspunkt i mål att sträva mot samt variation av arbetssätt är enligt inspektörernas bedömning högst beroende av den lärare eleven har.

Inspektörerna bedömer att skolornas arbete i högre utsträckning, utifrån en gemensam diskussion om kunskap och lärande samt elevers ansvar och inflytande bör ta sin utgångspunkt i mål att sträva mot.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med att anpassa verksamheten utifrån varje elevs behov och förutsättningar i stort sett är av god kvalitet. Det finns en vilja hos personalen att se varje elev som unik och att planeringen av undervisningen och särskilt stöd behovsprövas för att användas på ett optimalt sätt. Inspektörerna vill dock peka på att skolorna i sin undervisning även skapar utmaningar för de elever som har kommit längre i sin lärandeprocess och att kursplanernas mål att sträva mot utgör utgångspunkten för undervisningen.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolornas arbete med normer och värden är av god kvalitet, trots avvikelserna som beskrivs nedan.

Likabehandling

Det råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av elever (SFS 2006:67). Lagens ändamål är att främja elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

På Lillhedens och Tallängens skolor finns en likabehandlingsplan som är skolgemensam för hela det östra skolområdet i Kumla. Planen är utarbetad i områdets ledningsgrupp där områdeschef och rektorer ingår. Tillsammans har även gruppen tagit fram en områdesgemensam värdegrundsplan. Värdegrundsplanen är utarbetad tillsammans med personal och föräldrarepresentanter.

Likabehandlingsplanen är allmänt hållen och innehåller en kortfattad beskrivning av vad som står i lagen om förbud mot diskriminering, vilka förebyggande insatser skolan ska arbeta med, vilken personal och vilka elever som är involverade i det förebyggande arbetet samt vilka åtgärder skolan avser vidta om en konflikt eller kränkning uppstår. Planen saknar en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Vidare saknas även rutiner för hur uppföljning av insatser, händelser och åtgärder ska dokumenteras och planen innehåller inte heller en tydlig ansvarsfördelning. I intervju med lärare framkommer att planen under utarbetandefasen har varit ute på remiss i de olika personalgrupperna och att lärarna har fått lämna synpunkter. Elever har inte deltagit i arbetet med likabehandlingsplanen och har ringa kännedom om densamma. På skolan finns

även två andra dokument varav ett berör värdegrundsarbetet och det andra är en handlingsplan mot konflikter och mobbning. Likabehandlingsplanen ersätter kravet på handlingsprogram mot kränkande behandling och inspektörerna vill påpeka att det är av stor vikt att skolan sammanför dessa dokument till ett som kallas likabehandlingsplan och att det upprättas en plan för varje skola.

Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte motsvarar det som lagen kräver vare sig till innehåll eller avseende elevers medverkan vid upprättandet och uppföljning av planen. Detta måste skolan åtgärda.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering: Inspektörerna bedömer att Tallängens skola inte erbjuder eleverna likvärdig utbildning då flera av timplanens ämnen ej genomförs. Av denna anledning bedöms skolans arbete med att ge eleverna tillgång till utbildning vara av mindre god kvalitet.

Hem- och konsumentkunskap

I intervju med rektor och lärare framkommer att Tallängens skola inte genomför undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap. Detta medför att eleverna inte

har möjlighet att nå kursplanernas mål i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5, vilket inspektörerna bedömer som en brist som måste åtgärdas.

Elevens val

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Av grundskoleförordningen framgår vidare att undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen och att styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Elevens val har inte en egen kursplan men ska vara ett identifierbart inslag i undervisningen.

Lillhedens skola har organiserat undervisningen i elevens val genom att genomföra tre till fyra valbara heldagar per termin, där eleverna har möjlighet att välja fördjupning i ett ämne eller ämnesområde. I intervju med elever, rektor och lärare framkommer dock att eleverna inte erbjuds elevens val i Tallängens skola.

Inspektörerna bedömer att eleverna i Tallängens skola måste erbjudas undervisning i elevens val som är förenligt med förordningens krav. Detta måste skolan åtgärda.

Svenska som andraspråk

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i ämnet svenska som andraspråk anordnas om det behövs för elever som bl.a. har ett annat modersmål än svenska. Undervisningen i svenska som andraspråk ska anordnas istället för undervisning i svenska och rektorn fattar beslut om sådan undervisning.

I Lillhedens och Tallängens skolor finns elever som har ett annat modersmål än svenska och som bedöms behöva undervisning i svenska som andraspråk. Bedömningen grundar sig på en kartläggning genomförd av en person i östra skolområdets stödteam. De elever som efter kartläggningen har bedömts behöva läsa efter kursplanen i svenska som andraspråk får vid ett tillfälle i veckan undervisning vid skolområdets årskurs 7–9-skola och får vid övriga tillfällen undervisning i svenska i den ordinarie klassen. I intervju med rektor och lärare framkommer att aktuella elever får både undervisning utifrån kursplanen i svenska som andraspråk och svenska samt erhåller stöd i svenska. Vidare uppgavs i intervjuerna att det kan finnas fler elever som ska läsa efter kursplanen i svenska som andraspråk, att det är svårt att få kartläggningen genomförd av stödteamets personal och att det saknas kompetens på skolan att undervisa i ämnet. Rektor fattar inte beslut om vilka elever som ska ges undervisning i svenska som andraspråk. Detta är inte förenligt med förordningen och måste åtgärdas.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,

12 (15)

- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att området överensstämmer med bedömningspunkterna och att personalens utbildning och möjligheter till kompetensutveckling är av god kvalitet, med undantag av nedanstående beskrivning.

Personalens utbildning

Enligt skollagen ska skolan använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Skolans pedagogiska personal har i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver. I intervjuer med rektor och lärare framkommer dock att Tallängens undervisande lärare i de tre åldersblandade klasserna i årskurs 4 och 5 endast undervisar i den egna klassen och att skolan inte utnyttjar lärarnas kompetenser när det gäller behörighet för att undervisa i de ämnen de har utbildning för.

Inspektörerna bedömer att skolan i sin organisation bör utnyttja lärarnas behörighet och använda lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet på båda skolorna bland annat genom att delta i olika konferenser och möten. Inspektörerna bedömer dock att området är av mindre god kvalitet vilket behandlas nedan.

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt styrdokumentet ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och det åligger rektorn att i sin roll som pedagogiska ledare särskilt verka för att utbildningen utvecklas mot nationella mål.

Rektorsområdet består av två skolor där rektorn har sin arbetsplats på den större skolenheten. I intervju uppger lärarna att rektor vid flera tillfällen i veckan besöker den mindre skolenheten och även deltar i ett flertal konferenser och föräldramöten. På den större enheten är rektor oftast inte delaktig i konferenser.

Skolornas personal träffas endast på den egna skolenheten och det sker inte några pedagogiska dialoger om skolans utveckling på en övergripande nivå. Lärarna uppger att det är de själva som driver skolans pedagogiska utveckling och det är upp till den enskilde läraren att utveckla undervisningen mot nationella mål. Rektorn framför i intervju att lärarna på de båda skolenheterna är självgående och att hon har stort förtroende för att lärarna själva utvecklar arbetet i det egna arbetslaget och i den egna undervisningen. Skolorna saknar samverkan där frågor som handlar om läroplanens mål att sträva mot och skolans resultat kan diskuteras.

Inspektörerna bedömer att rektorns ansvar som pedagogiska ledare bör utvecklas så att verksamheten inriktas mot styrdokumentens krav.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

För att leda verksamheten i en mål- och resultatstyrd skola krävs en tydlig och effektiv uppföljning av de resultat som uppnåtts. På Lillhedens och Tallängens skolor saknas system för uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i alla årskurser och verksamheter. Därmed saknas den samlade bilden av skolornas måluppfyllelse. Då uppföljningssystem saknas, saknas också möjligheter att utvärdera skolans utveckling. Det är rektorns ansvar att se till att uppföljning och utvärdering sker kontinuerligt och systematiskt så att de nationellt fastställda målen uppnås.

Inspektörerna bedömer att rektor måste ta ett större ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat.

Rektors beslutsfattande

För att kunna ta ansvar och fatta de beslut som ankommer på rektorn är det viktigt att rektorn har insikt i de förordningar som styr skolans verksamhet.

Rektorn fattar beslut som inte överensstämmer med gällande förordningar och skollag. Detta gäller bland annat beslut om vilka elever som ska ha undervisning i svenska som andraspråk, hur likabehandlingsplanen är utformad och upprättas, skolans skyldighet att organisera hem- och konsumentkunskapsundervisning och elevens val. Se vidare under respektive avsnitt.

3.4 Kvalitetsarbete**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,

14 (15)

- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Med hänvisning till vad som nedan redovisas bedömer inspektörerna att området kvalitetsarbete där såväl kvalitetsredovisning och kvalitetsarbete ingår är av mindre god kvalitet.

Systematiskt kvalitetsarbete

Kvalitetsarbete innebär att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot nationella mål, att utveckla arbetsprocesser, att bedöma resultat och måluppfyllelse och att vidta lämpliga åtgärder. För att förbättringar ska bli varaktiga och för att kvaliteten ska höjas är det angeläget att utvecklingen följs upp över tid.

I skolornas kvalitetsredovisningar finns en årsplan för hur skolan ska arbeta med kvalitetsarbetet under året. Där beskrivs bland annat att skolan ska upprätta en lokal arbetsplan, genomföra nationella ämnesprov i årskurs 5 och diagnoser i årskurs 2. Skolan ska även genomföra enkäter, utvärdera omdömen, upprätta individuella utvecklingsplaner samt åtgärdsprogram. I arbetslagen ska lärarna tillsammans utvärdera sitt arbete utifrån målen i den lokala arbetsplanen och redovisa detta för rektor som sammanför arbetslagens synpunkter i en kvalitetsredovisning.

I intervju med rektor och lärare framkommer att arbetslagen årligen reflekterar över vad insatta åtgärder har medfört och att en beskrivning av vad man genomfört under året lämnas till rektor. På skolorna saknas gemensamma diskussioner om skolans utveckling och där skolornas resultat lyfts. Det finns inga systematiska uppföljningar av skolornas resultat, där sambandet mellan de förutsättningar skolorna har, det pedagogiska arbetet och måluppfyllelsen har analyserats för att identifiera åtgärder samt dra slutsatser som bidrar till skolornas utveckling.

Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsarbete bör förbättras.

Kvalitetsredovisning

En skolas kvalitetsredovisning ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats i skolans samtliga verksamheter och redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Av kvalitetsredovisningen ska även framgå skolans resultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska.

Rektorsområdets två skolor har var sin kvalitetsredovisning som båda utgår från kommunens prioriterade områden: Normer och värden, Kunskap och lärande, Miljö och hälsa samt Barn och ungdomar i behov av särskilt stöd. Under varje område finns mål citerade från styrdokumentet. Kvalitetsredovisningarna innehåller en

beskrivning av vad de olika verksamheterna i skolan har arbetat med under det gångna året, en sammanfattande bedömning i en fyrgradig skal där skolan har skattat sig från låg grad av måluppfyllelse till hög grad av måluppfyllelse samt rubriken åtgärder för utveckling.

Kvalitetsredovisningarna saknar analyser utifrån de prioriterade områdena vilket medför att det är svårt att identifiera åtgärder som bidrar till att skolan utvecklas kvalitativt. Redovisningarna saknar även kommentarer och en motivering till varför skolan bedömt att de har nått en viss måluppfyllelse i området. De åtgärder som beskrivs är inte konkreta, samt svåra för personalen att tolka och bedöma om de leder till ett högre resultat.

Skolornas kvalitetsredovisningar saknar också analyser av hur skolans kunskapsresultat ska förbättras och åtgärder som kan bidra till denna förbättring av kunskapsresultaten är således inte identifierade. I intervjuer med lärare, elever och föräldrar framkommer att skolans elever inte varit delaktiga vid utarbetandet av de olika skolornas kvalitetsredovisningar och att föräldrarna inte givits möjlighet att delta i arbetet.

Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsredovisningar inte uppfyller förordningens krav när det gäller innehåll och även elevers och föräldrars medverkan. Detta måste skolan åtgärda.

Datum
2008-09-19

Ort
Linköping

Gun Bystedt-Nordqvist
Christina Aro-Östgren